

ואם תאמר, מי יכול להיות אמן אליו? אלא התבוננות הקדוש ברוך הוא בגון זה (נעשה הכל בלא עמל ויגיעה, שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בעזרה זו בהסתכלות שלו זו אמנות) בתורה, כתוב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הסתפל בדבר זה וברא את השמים. בתורה כתוב בה, ויאמר אלהים יהי אור - בדבר הזה התבונן וברא את האור. וכן בכל דבר ודבר שכתוב בתורה, התבונן הקדוש ברוך הוא ועשה אותו הדבר. ולכן כתוב ואהיה אצלו אמן. כמו כן נברא כל העולם.

ביון שנברא העולם בכל דבר ודבר, לא התקיים עד שעלה ברצון לברא אדם שיהיה משתדל בתורה, ובגללה התקיים העולם. כעת, כל מי שמסתפל בתורה ומשתדל בה, ככניול הוא מקיים את העולם. הקדוש ברוך הוא הסתפל בתורה וברא את העולם. אדם מתבונן בתורה ומקיים את העולם. נמצא שכל מעשה וקיומו של עולם היא התורה. משום כך אשרי האיש שמשתדל בתורה, שגרי הוא מקיים את העולם.

בשעה שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד לפניו בדמותו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפלו כל אותם בני העולם, טרם בואם לעולם הזה, כלם עומדים בתקונם וקיימם כמו שעומדים בעולם הזה באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמיותיהן. ובשעה שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממנה אחד שממנה הקדוש ברוך

ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתפל ותא דקודשא בריך הוא בגוונא דא, (ד"א אתעביד בלא בלא עמל ויגיעה דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בגוונא דא באסתפל ותא דליה היא אומנא) באורייתא, כתיב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתפל בהאי מלה, וברא את השמים. באורייתא כתיב בה, ויאמר אלהים יהי אור, אסתפל בהאי מלה, וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתפל קדשא בריך הוא, ועבד ההיא מלה, ועל דא כתיב ואהיה אצלו אמן. בגוונא דא כל עלמא אתברי.

ביון דאתברי עלמא, כל מלה ומלה לא הוה מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם, דיהוי משתדל באורייתא, ובגינה אתקיים עלמא. השתא (דף קס"א ע"ב) כל מאן דאסתפל בה באורייתא, ואשתדל בה, ככניול, הוא מקיים כל עלמא. קדשא בריך הוא אסתפל באורייתא, וברא עלמא. בר נש מסתפל בה באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא, אורייתא איהי. בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא.

בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא, פלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו בגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקניהו.

ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי

קדשא בריך הוא לחד ממנא, די מני קדשא בריך הוא ברשותיה

הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא. הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה, שתשפדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל לדעת אותו - טוב לו שלא יבא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש לדעת את העולם הזה, ולהשפדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

זהו שכתוב (דברים ד) אתה הראת לדעת. הראית על ידי אותו הממנה לפני הקדוש ברוך הוא. לדעת - לדעת ולהסתפל בעולם הזה בסוד האמונה ובסוד התורה. וכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל בתורה להפירו, טוב לו שלא נברא, שהרי בשביל זה הביאו הקדוש ברוך הוא את האדם לעולם הזה.

לדעת פי ה' הוא האלהים. זהו הפלל של כל סוד האמונה, (כלל) של כל התורה, כלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא הפלל של כל סוד האמונה, וכך זה ודאי. הפלל של כל התורה זהו סוד התורה שבכתב, וזהו סוד התורה שבעל פה, והכל אחד, הפלל של סוד האמונה, בשביל שהוא שם מלא, שהוא סוד האמונה, ומיהו? ה' אחד ושמו אחד. ה' אחד - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. זהו יחוד אחד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד - הרי יחוד אחר להיות שמו אחד. וסוד

כל נשמתין דזמינין לנחמא להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וההוא ממנא אחזי לה קמי מלפא קדישא.

קדשא בריך הוא אומר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשפדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשפדל למנדע ליה, טוב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלפא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשפדל ליה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

הרא הוא דכתיב, (דברים ד) אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא, קמי קדשא בריך הוא. לדעת למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא, ברזא דמהימנותא, ברזא דאורייתא. וכל מאן דהיה בהאי עלמא, ולא אשפדל באורייתא למנדע ליה, טוב ליה דלא אתברי, דהא בגין דא אייתי ליה קדשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא.

לדעת פי יי' הוא האלהים. דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, (נ"א כללא) דכל אורייתא, כללא דעילא ותתא, ורזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, והכי הוא ודאי. כללא דכל אורייתא, דא איהו רזא דתורה שבכתב, ודא איהו רזא דתורה שבעל פה, וכללא חד, כללא דרזא דמהימנותא, בגין דאיהו שם מלא, דאיהו רזא דמהימנותא, ומאן איהו. ה' אחד ושמו אחד, יי' אחד שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. דא איהו יחודא חד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא יחודא אחרא למהוי שמייה חד. ורזא דא (מלכים א יח) יי' הוא